

Plan

Wnioskowanie o programach w programowaniu w logice

Włodzimierz Drabent

IPI PAN, 23 stycznia 2017
Wersja 1.1, 24 stycznia 2017

- ▶ programowanie w logice – wprowadzenie
- ▶ poprawność i pełność programów
- ▶ rola przybliżonych specyfikacji
 - ▶ lokalizacja błędów w programach
- ▶ Przykład, SAT-solver w Prologu

Przepraszam za dwujęzyczność slajdów

1 / 43

3 / 43

Tematyka

programowanie w logice

podstawy

sprawy dotychczas pomijane.

W. Drabent (2016). Correctness and Completeness of Logic Programs. *ACM Transactions on Computational Logic* 17(3), 32 p.

W. Drabent (2017). Logic + control: On program construction and verification. *CoRR*. 1110.4978. 29 p. W recenzji do TPLP.

W. Drabent, M. Miłkowska (2005). Proving Correctness and Completeness of Normal Programs – a Declarative Approach. *Theory and Practice of Logic Programming*, 5(6):669–711.

2 / 43

Tradycyjne (*imperatywne*) języki programowania
– myślenie w terminach maszyny von Neumanna.

- ▶ Program jest **opisem akcji maszyny** (CPU + RAM).
- ▶ Główne pojęcie – zmienna; np. $x := x + 1$.
(Abstrakcja komórki pamięci.)

Ta sama nazwa oznacza różne rzeczy.

(W matematyce: $x' = x + 1$, lub $x_{i+1} = x_i + 1$,
Java: $x = x + 1$.)

Klasyczna praca:

John Backus,

*Can programming be liberated from the von Neumann style?
a functional style and its algebra of programs*

Comm. ACM 21 (August 1978), 613–641.

4 / 43

Programowanie w języku logiki (programowanie w logice, *logic programming*, LP)

Programowanie deklaratywne:
CO ma być obliczone, ale niekoniecznie JAK

Program – opisem problemu
a nie opisem operacji/działań maszyny.

Program – zbiór aksjomatów (postaci $A_0 \leftarrow A_1, \dots, A_n$,
 A_i – atomy (formuły atomowe)).
Obliczenie – rezolucja; znajduje logiczne konsekwencje programu.

Zapytanie Q (postaci A_1, \dots, A_n).
Odpowiedzi $Q\theta$ t.ż. $P \models Q\theta$
(P – program, θ – podstawienie).

Każda obliczona odpowiedź spełnia ten warunek.
I odwrotnie. (Jeśli $P \models Q\theta$ to $Q\theta$ jest instancją odpowiedzi obliczonej.)

5 / 43

7 / 43

Declarative programming paradigms

- ▶ Spreadsheets
- ▶ DB query languages
- ▶ Logic programming (LP)
- ▶ Functional programming (FP)
- ▶ SAT-solving

Logic Programming

Program – a set of axioms
Results – its logical consequences
Computation – proof construction

Main programming language – Prolog

6 / 43

LP, Example

A grandchild of x is a child of a child of x .

$$\text{grandchild}(X, Z) \leftarrow \text{child}(X, Y), \text{child}(Y, Z).$$

We add facts to the program:

$$\begin{array}{ll} \text{child}(\text{charlie}, \text{adam}). & \text{child}(\text{david}, \text{charlie}). \\ \text{child}(\text{charlie}, \text{barbara}). & \text{child}(\text{eva}, \text{charlie}). \end{array}$$

Queries and answers (computing consequences of the program):

?- grandchild(charlie, adam).	no
?- grandchild(eva, adam).	yes
?- grandchild(X, adam).	X = david; X = eva
?- grandchild(eva, Y).	...
?- grandchild(X, Y).	...

8 / 43

Dwa poziomy odczytania programu

deklaratywny – zbiór aksjomatów,
operacyjny – opis obliczeń.

ALGORITHM = LOGIC + CONTROL

[Robert Kowalski, 1974]

Poziom operacyjny: informacja o sterowaniu
zawarta w kolejności zapisu i pewnych dodatkowych deklaracjach.

Ważne:, ale często pomijane:

Poziomy te można rozważać niezależnie.

Poprawność programów to własność poziomu deklaratywnego.

Nie myślimy w terminach opisu obliczeń maszyny.

Zmienne nie jak w programowaniu imperatywnym.

(Można też programować operacyjnie, zapominając o 1. poziomie.)

13 / 43

Sterowanie (w jęz. prog. Prolog)

Kolejność implikacji,
przełamanie w implikacjach,
dodatkowe konstrukcje.

14 / 43

Semantyka operacyjna, czyli obliczenia w LP (wzmianka)

SLD-resolution, szczególny przypadek rezolucji.

Inaczej: konstrukcja od końca dowodu za pom. reguły odrywania
dla pewnej instancji zapytania Q .

Można zobrazować jako drzewo SLD (*SLD-tree*),

węzły – zapytania, korzeń – Q ,

puste zapytanie – odpowiedź znaleziona,

w każdym niepustym węźle *wybrany atom*

Dla danego P, Q możliwe różne drzewa SLD,
każde zawiera wszystkie odpowiedzi.

Zwykle: obliczenie – przeszukiwanie drzewa wgłąb

(z nawracaniem).

15 / 43

Rezolucja SLD, krok obliczeń

Uzgadnianie (unifikacja, *unification*)

Dwa wyrażenia A, B , ich mgu –

najbardziej ogólne podstawienie θ t.ż. $A\theta = B\theta$

mgu – most general unifier (najogólniejsze podstawienie uzgadniające).

$Q = A_1, \dots, A_i, \dots, A_m$ – zapytanie, A_i – wybrany atom

$C = H \leftarrow B_1, \dots, B_n$ – klauzula z programu

θ – mgu A_i i H

$Q' = (A_1, \dots, A_{i-1}, B_1, \dots, B_n, A_{i+1}, \dots, A_m)\theta$

– rezolwent Q i C wzgl. A_i z mgu θ

16 / 43

Spojrzenie programisty

Termy – struktury danych

Predykat – procedura

Klauzule programu rozpoczynające się od p
– deklaracja procedury p .

Atom $p(\dots)$ w przesłankach klauzuli – wołanie procedury p .

Atom $p(\dots)$ wybrane w węźle drzewa SLD – wywołanie p .

t_i w $p(t_1, \dots, t_n)$ – parametr we./wy.

Rola unifikacji (uzgadniania).

- ▶ Przekazywanie argumentów (we., wy.)
- ▶ Sprawdzanie warunków
- ▶ Konstrukcja struktur danych
- ▶ Dekonstrukcja struktur danych (dostęp)

17 / 43

Spojrzenie programisty, c.d.

Zmienna w programowaniu imperatywnym – pojemnik na dane.

Zmienna w LP:

może nie mieć wartości,

wartość nie może się zmienić, może być uszczegółowiona, np.

$X \dots X = Y \dots X = Y = f(-, -) \dots X = Y = f(a, g(-)) \dots$

18 / 43

Poprawność programów

Wyniki – logiczne konsekwencje programu.

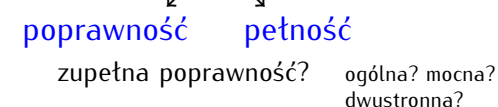
Nie zawsze jasne, czym one są.

Jak o nich wnioskować?

W programowaniu

imperatywnym: częściowa poprawność + terminacja.

W LP

Poprawność – zgodność wyników programu ze specyfikacją.

Pełność – program da wszystkie wyniki wymagane specyfikacją.
przez

19 / 43

Specyfikacja

– zbiór atomów bez zmiennych (ang. *ground*), $S \subseteq \mathcal{HB}$.

(Nieformalnie – zbiór najprostszyc odpowiedzi.)

$$\text{Np. } S = \{ \text{solution}(l) \in \mathcal{HB} \mid l \text{ jest listą, } |l| = 27, \dots \dots \} \cup \\ \{ \text{sequence27}(l) \in \mathcal{HB} \mid l \text{ jest listą, } |l| = 27 \} \cup \\ \left\{ \text{sublist}(s, l) \in \mathcal{HB} \mid \begin{array}{l} l = [a_1, \dots, a_n] \Rightarrow \\ \exists i, j \in \{1, \dots, n\} : s = [a_i, \dots, a_j] \end{array} \right\} \cup \\ \{ \text{app}(k, l, m) \in \mathcal{HB} \mid \dots \}$$

Df.:

Poprawność: $M_P \subseteq S$ Pełność: $S \subseteq M_P$

gdzie P – program, S – specyfikacja.

M_P – odpowiedzi dla P atomowe, bez zmiennych,

$M_P = \{A \in \mathcal{HB} \mid A \text{ jest odpowiedzią } P\}$ (najmniejszy model Herbranda).

20 / 43

Własność poprawności i pewności

Poprawność: $M_P \subseteq S$ Pełność: $S \subseteq M_P$

opisują odpowiedzi programu, czyli to, o co chodzi:

Tw.:

P poprawny wzgl. S ,
 $Q\theta$ odpowiedź dla P \Rightarrow $S \models Q\theta$

P pełny wzgl. S ,
 $S \models Q\theta$, \Rightarrow $Q\theta$ odpowiedź dla P
 $Q\theta$ bez zmiennych¹

¹ Zw. z zagadnieniem, kiedy M_P charakteryzuje logiczne konsekwencje P .
 W.D. Theory and Practice of Logic Programming 16(4):498-508.

Kryterium poprawności

Tw.:

$S \models P \Rightarrow P$ poprawny względem S .

$S \models P$ inaczej:

Dla każdej instancji bez zmiennych $H \leftarrow B_1, \dots, B_n$ implikacji z P ,
 jeśli $B_1, \dots, B_n \in S$, to $H \in S$.

Example correctness proof

$[B_1, \dots, B_n \in S \Rightarrow H \in S, \text{ for each } \dots H \leftarrow B_1, \dots, B_n.]$

Program + specification:

SPLIT: $s([], [], []).$ (1)

$s([X|Xs], [X|Ys], Zs) \leftarrow s(Xs, Zs, Ys).$ (2)

$S = \{s(l, l_1, l_2) \mid l, l_1, l_2 \text{ are lists, } 0 \leq |l_1| - |l_2| \leq 1\},$

where $|l|$ – the length of a list l .

Proof:

Consider a ground instance $s([h|t], [h|t_2], t_1) \leftarrow s(t, t_1, t_2)$ of (2).

Assume $s(t, t_1, t_2) \in S$. Thus $[h|t], [h|t_2], t_1$ are lists.

Let $m = |t_1| - |t_2|$. As $m \in \{0, 1\}$, we have $|[h|t_2]| - |t_1| = 1 - m \in \{0, 1\}$.

So the head $s([h|t], [h|t_2], t_1)$ is in S . The proof for (1) is trivial.

Thus program SPLIT correct w.r.t. specification S .

Uwaga

Przedstawiony warunek dostateczny poprawności $S \models P$
 [Clark'79]

uwązam, że prosty, naturalny, łatwy w stosowaniu ☺

zapoznany

Proponuje się inne metody, niedeklaratywne ☹

(np. monografia [Apt'97]

≈ metoda Hoare'a zastosowana do pewnego konkretnego sterowania.)

Pełność

[Każdy wynik wymagany przez specyfikację jest wynikiem programu]

$[S \subseteq M_P]$

Uwagi

Na ogół pomijana (!) ☹

Np.

Podręcznik [Hogger'84] – tylko definicja

Monografia [Apt'97] – brak.

25 / 43

Wnioskowanie o pełności

Pojęcie pomocnicze: **semi-pełność** (półpełność?)

= pełność dla wszystkich zapytań,
dla których istnieje obliczenie skończone.

Tzn. istnieje skończone drzewo przeszukiwań (SLD-tree).

Czyli **pełność** = semi-pełność + terminacja.

26 / 43

Wnioskowanie o semi-pełności

Df.: Atom A jest **pokryty** wzgl. specyfikacji S przez klauzulę C jeśli ma ona instancję $A \leftarrow B_1, \dots, B_n$, gdzie $B_1, \dots, B_n \in S$.

Nieformalnie: C może wyprodukować A z S .

Df.: A pokryty wzgl. S przez program $P \Leftrightarrow A$ pokryty wzgl. S przez $C \in P$

Tw.: S – specyfikacja, P – program;
każdy $A \in S$ pokryty przez P wzgl. $S \Rightarrow P$ **semi-pełny** wzgl. S

27 / 43

Przykład. Konstrukcja programu i dowód semi-pełności

Sprawdzanie czy element listy. Specyfikacja

$$S_M^0 = \{ \text{member}(t_i, [t_1, \dots, t_n]) \in \mathcal{HB} \mid 1 \leq i \leq n \}$$

Warunek na semi-pełność:

każdy $A \in S_M^0$ pokryty przez P wzgl. $S_M^0 \Rightarrow P$ semi-pełny wzgl. S_M^0

$i = 1$: każdy $\text{member}(t_1, [t_1, \dots, t_n])$ pokryty przez

$$\text{member}(X, [X|L]).$$

$1 < i \leq n$:

każdy $\text{member}(t_i, [t_1, \dots, t_n])$ ($1 < i \leq n$) pokryty przez

$$\text{member}(X, [Y|L]) \leftarrow \text{member}(X, L).$$

Program M gotowy wraz z dowodem semi-pełności.

Powszechnie używany, standardowy.

28 / 43

Przykład, c.d.

Oczywiście program powinien być też poprawny.

Program $\{ member(X, Y). \}$ też jest pełny wzgl. S_M^0 ,
a beżyteczny.

29 / 43

Przykład, c.d.

Specyfikacja i program:

$$S_M^0 = \{ member(t_i, [t_1, \dots, t_n]) \in \mathcal{HB} \mid 1 \leq i \leq n \}$$

$$M: \quad member(E, [E|L]). \quad (1)$$

$$member(E, [H|L]) \leftarrow member(E, L). \quad (2)$$

Ale M **niepoprawny** wzgl. S_M^0

bowiem $M \models member(a, [a|b])$ ($[a|b]$ nie jest listą).

Nic nie szkodzi, M poprawny względem

$$\begin{aligned} S_{PM} &= \left\{ m(t, l) \in \mathcal{HB} \mid \begin{array}{l} l \text{ jest listą} \Rightarrow \\ t \text{ jest elementem } l \end{array} \right\} \\ &= \{ m(t, s) \in \mathcal{HB} \mid s \text{ nie jest listą} \} \cup S_M^0 \end{aligned}$$

30 / 43

Specyfikacje przybliżone

W przykładzie:

$$S_M^0 = \{ member(t_i, [t_1, \dots, t_n]) \in \mathcal{HB} \mid 1 \leq i \leq n \}$$

$$S_{PM} = \{ member(t, s) \in \mathcal{HB} \mid s \text{ nie jest listą} \} \cup S_M^0$$

Program poprawny wzgl. S_M i pełny wzgl. S_M^0 .

Jest to sytuacja typowa. Choć teoria LP nieczęsto to przyznaje.

- ☞ Wiemy, co program **musi** produkować (S_M^0),
co program **może** produkować (S_M).

Reszta nieważna.

Nota bene, dokładna specyfikacja M :

$$\{ member(t_i, [t_1, \dots, t_i|s]) \in \mathcal{HB} \mid i \geq 0 \}$$

Ale ogólnie:

dokładna specyfikacja może być trudna i niewygodna do uzyskania,
i niepotrzebna.

31 / 43

Specyfikacje przybliżone

W przykładzie:

$$S_M^0 = \{ member(t_i, [t_1, \dots, t_n]) \in \mathcal{HB} \mid 1 \leq i \leq n \}$$

$$S_{PM} = \{ member(t, s) \in \mathcal{HB} \mid s \text{ nie jest listą} \} \cup S_M^0$$

Program poprawny wzgl. S_M i pełny wzgl. S_M^0 .

Jest to sytuacja typowa. Choć teoria LP nieczęsto to przyznaje.

- ☞ Wiemy, co program **musi** produkować (S_M^0),
co program **może** produkować (S_M).

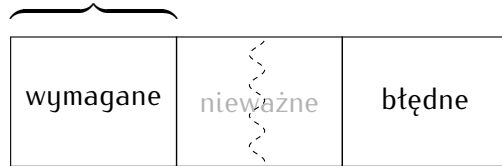
Reszta nieważna.

Df.: Specyfikacja przybliżona – para
specyfikacja dla pełności + specyfikacja dla poprawności.

31 / 43

Specyfikacje przybliżone

specyfikacja dla pełności

specyfikacja dla poprawności

32 / 43

Uwaga o typach

W odpowiedniej logice z typami
przybliżone specyfikacje niepotrzebne
w **niektórych** przypadkach.

Np. gdy drugi argument $member(t, s)$ musi być listą.

Propozycje LP z typami istnieją, ale nie są popularne.

Prolog – język programowania bez typów.

33 / 43

Lokalizacja błędów w programach *algorithmic debugging, declarative diagnosis*

Algorytmy lokalizowania w programie
przyczyny niepoprawności/niepełności
wykrytej przez test

Zadają zapytania o zgodność atomu ze specyfikacją

☹ Nie stosowane
bo wymagano od programisty znajomości specyfikacji dokładnej

Np. pytanie o $member(a, [a|b])$ – jak odpowiedzieć?

☺ Rozwiązanie problemu: specyfikacje przybliżone
w lokalizacji niepoprawności – specyfikacja dla poprawności
w lokalizacji niepełności – specyfikacja dla pełności

34 / 43

SAT-solver, Howe & King

HOWE, J. M. AND KING, A. A pearl on SAT and SMT solving in Prolog.
Theor. Comput. Sci. 435, 43–55, 2012.

Program w Prologu, 22 linie (+7 pustych), 84 słowa, 791 znaków
DPLL + *watched literals* + *unit propagation* (w tym spacje itp)

Przedstawiam jako **program w logice** z dodanym sterowaniem. por.

Systematyczna konstrukcja ze specyfikacji, jednocześnie z dowodami.

Dowody poprawności, pełności, terminacji, ...
na poziomie programu w logice.

35 / 43

SAT-solver, Howe & King

Reprezentacja formuł CNF (w postaci koniunktywnej normalnej)

Wartości logiczne – stałe true, false

Literały $x, \neg x$ – pary true-X, false-X

Wartościowanie – podstawienie (np. $\{X/\text{false}, Y/\text{true}\}$)

A więc literał prawdziwy jest postaci $t-t$

Klauzula ($L_1 \vee \dots \vee L_n$) – lista reprezentacji literałów

Formuła ($C_1 \wedge \dots \wedge C_n$) – lista reprezentacji klauzul

A więc formuła f spełnialna jeśli

$\exists \theta$ lista $f\theta$ ma w każdym elemencie element postaci $t-t$

36 / 43

SAT-solver, specyfikacja

[f spełnialna jeśli $\exists \theta$ lista $f\theta$ ma w każdym elemencie element postaci $t-t$]

Prawdziwe klauzule

$$L_1 = \{[t_1, \dots, t_j, t-t|s] \in \mathcal{HU} \mid j \geq 0\}$$

$$L_1^0 = \{[t_1-t'_1, \dots, t_n-t'_n] \in \mathcal{HU} \mid n > 0, \exists_i t_i = t'_i\}$$

Prawdziwe formuły

$$L_2 = \{[s_1, \dots, s_n] \in \mathcal{HU} \mid n \geq 0, s_1, \dots, s_n \in L_1\}$$

$$L_2^0 = \{[s_1, \dots, s_n] \in \mathcal{HU} \mid n \geq 0, s_1, \dots, s_n \in L_1^0\}$$

Specyfikacja przybliżona

$$S_1 = \{sat_cl(s) \mid s \in L_1\} \cup \{sat_cnf(u) \mid u \in L_2\}.$$

$$S_1^0 = \{sat_cl(s) \mid s \in L_1^0\} \cup \{sat_cnf(u) \mid u \in L_2^0\}.$$

P poprawny wzgl. S_1 i pełny wzgl. $S_1^0 \Rightarrow$

f spełnialna $\Leftrightarrow sat_cnf(f)$ ma odpowiedź

37 / 43

SAT-solver, pierwszy program

Będzie poprawny i pełny wzgl.

$$S_1 = \{sat_cl(s) \mid s \in L_1\} \cup \{sat_cnf([s_1, \dots, s_n]) \mid s_1, \dots, s_n \in L_1\}$$

gdzie $L_1 = \{[t_1, \dots, t_j, t-t|s] \in \mathcal{HU} \mid j \geq 0\}$

Zgodnie z warunkiem dla semi-poprawności,

by pokryć każdy $sat_cl([t_1, \dots, t_j, t-t|s])$,

dla $j = 0$: $sat_cl([Pol-Pol|Pairs])$.

dla $j > 0$: $sat_cl([H|Pairs]) \leftarrow sat_cl(Pairs)$.

Warunek dla poprawności również spełniony

Podobnie by pokryć każdy $sat_cnf([seqs])$

dla $n = 0$: $sat_cnf([])$.

dla $n > 0$: $sat_cnf([Cl|Cls]) \leftarrow sat_cl(Cl), sat_cnf(Cls)$.

38 / 43

SAT-solver, konstrukcja efektywnego programu

Nasz program prosty, ale nieefektywny. Zmienimy procedurę

$$sat_cl([Pol-Pol|Pairs]),$$

$$sat_cl([H|Pairs]) \leftarrow sat_cl(Pairs).$$

by można dodać sprytne sterowanie.

Klauzule nieunarne – oddzielnie; nowe procedury sat_cla, sat_clb .

$$S_{11} = \{sat_cla(s), sat_clb(s) \mid sat_cl(s) \in S_1\}$$

$$S_{11}^0 = \{sat_cla(s), sat_clb(s) \mid sat_cl(s) \in S_1^0, |s| > 1\}$$

$$sat_cl([Pol-Pol]).$$

$$sat_cl([Pol1-Var1, Pol2-Var2|Pairs]) \leftarrow$$

$$sat_cla([Pol1-Var1, Pol2-Var2|Pairs]).$$

Sterowanie:

użyć $sat_cla(\dots)$ tylko gdy $Var1$ lub $Var2$ nie jest zmienną;
to implementuje *watched literals*;

39 / 43

SAT-solver, konstrukcja efektywnego programu

Klauzule nieunarne – oddzielnie; nowe procedury *sat_cla*, *sat_clb*.

$$S_{11} = \{ sat_cla(s), sat_clb(s) \mid sat_cl(s) \in S_1 \}$$

$$S_{11}^0 = \{ sat_cla(s), sat_clb(s) \mid sat_cl(s) \in S_1^0, |s| > 1 \}$$

$$sat_cl([Pol-Pol]).$$

$$sat_cl([Pol1-Var1, Pol2-Var2|Pairs]) \leftarrow$$

$$sat_cla([Pol1-Var1, Pol2-Var2|Pairs]).$$

Sterowanie:

użyć *sat_cla*(...) tylko gdy *Var1* lub *Var2* nie jest zmienną;
to implementuje *watched literals*;
mieć literał bez zmiennej na początku listy

$$sat_cla([P1-V1, P2-V2|Pairs]) \leftarrow sat_clb([P1-V1, P2-V2|Pairs])$$

$$sat_cla([P1-V1, P2-V2|Pairs]) \leftarrow sat_clb([P2-V2, P1-V1|Pairs])$$

$$sat_clb([Pol-Pol|_]).$$

$$sat_clb([_|Pairs]) \leftarrow sat_cl(Pairs).$$

39 / 43

SAT-solver, konstrukcja efektywnego programu

Klauzule nieunarne – oddzielnie; nowe procedury *sat_cla*, *sat_clb*.

$$S_{11} = \{ sat_cla(s), sat_clb(s) \mid sat_cl(s) \in S_1 \}$$

$$S_{11}^0 = \{ sat_cla(s), sat_clb(s) \mid sat_cl(s) \in S_1^0, |s| > 1 \}$$

$$sat_cl([Pol-Pol]).$$

$$sat_cl([Pol1-Var1, Pol2-Var2|Pairs]) \leftarrow$$

$$sat_cla([Pol1-Var1, Pol2-Var2|Pairs]).$$

mieć literał bez zmiennej na początku listy

$$sat_cla([P1-V1, P2-V2|Pairs]) \leftarrow sat_clb([P1-V1, P2-V2|Pairs])$$

$$sat_cla([P1-V1, P2-V2|Pairs]) \leftarrow sat_clb([P2-V2, P1-V1|Pairs])$$

$$sat_clb([Pol-Pol|_]).$$

$$sat_clb([_|Pairs]) \leftarrow sat_cl(Pairs).$$

Sterowanie wybierze właściwą implikację dla *sat_cla*

(która wywoła *sat_clb* bez zmiennej w głowie listy);

porzuci drugą implikację dla *sat_clb* jeśli pierwsza skutkuje.

39 / 43

Uwagi. SAT-solver, konstrukcja

Konstrukcja programu niejako sterowana

warunkiem dostatecznym na semi-pełność wzgl. $S_1^0 \cup S_{11}^0$.

Wraz z konstrukcją – dowody semi-pełności i poprawności
wzgl. $S_1^0 \cup S_{11}^0$ i $S_1 \cup S_{11}$, niewidoczne na slajdach.

Właściwy program nieco bardziej rozbudowany.

Zamiast jednego $[P2-V2, P1-V1|Pairs]$ – pięć argumentów
by wykorzystać pewne optymalizacje kompilatorów (tzw. indeksowanie).

Dodatkowy fragment, by obliczenia nie ugrzęzły z braku klauzuli unarnej.

Implementuje DPLL z *watched literals* i *unit propagation*

(propagacja tylko na *watched literals*)

40 / 43

Uwagi. SAT-solver, konstrukcja

W artykule przedstawiłem pełną **konstrukcję** tego programu, jako
program w logice + dodane sterowanie.

Dowody poprawności, pełności, terminacji, ...

na poziomie programu w logice, w pełni deklaratywnie.

Dodanie sterowania zachowuje poprawność i terminację

nie zachowuje pełności

bowiem obcinamy część przestrzeni poszukiwań (SLD-tree).

Przedstawiłem warunek konieczny na zachowanie pełności.

Zastosowany w tym przypadku.

W trakcie konstrukcji **zmienia się semantyka** programu

Np. jedynie pierwszy program ma odpowiedź *sat_cl*([true,true|1]).

A więc "semantic-preserving program transformations" nieadekwatne.

41 / 43

Podsumowanie

👉 Główna część rozumowania o programach
możliwa na poziomie **deklaratywnym**/logicznym 😊
w **abstrakcji** od semantyki operacyjnej.

Gdyby tak nie było, to LP nie zasługiwałoby na uznanie
za deklaracyjny paradygmat programowania.

A często proponuje się metody zw. z semantyką operacyjną.

Uwaga: Przy dowodzie pełności korzystamy z terminacji 😞
(pojęcia operacyjnego).

Tu był przypadek szczególny: deklaracyjny dowód terminacji.

Ale w praktyce terminacja i tak potrzebna.

42 / 43

Podsumowanie

👉 Główna część rozumowania o programach
możliwa na poziomie **deklaratywnym**/logicznym 😊
w **abstrakcji** od semantyki operacyjnej.

Gdyby tak nie było, to LP nie zasługiwałoby na uznanie
za deklaracyjny paradygmat programowania.

A często proponuje się metody zw. z semantyką operacyjną.

👉 Metoda dla semi-pełności \rightsquigarrow sposób konstruowania programów
wraz z dowodami poprawności, semi-pełności

👉 Uważam, że przedstawione **metody** nadają się do stosowania w **praktyce**
(pewnie na poziomie nieformalnym).

42 / 43

Tematy na c.d.

Wnioskowanie o programach z negacją (może też CLP, CHR, ASP)

Implementacja lokalizacji błędów w programach.

Nauczanie. Dalsze przykłady.

Formalizacja specyfikacji.

Formalizacja dowodów (sprawdzanie, wspomaganie konstruowania,...)

43 / 43

43 / 43